

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

23 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte:

Țurcan Anatolie

Judecători:

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

a examinat, fără citarea părților, admisibilitatea recursului în anulare declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2023, de către avocatul Pleșca Corneliu, în numele condamnatului

Titica Ion XXXXX, născut la
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.09.2021 – 30.11.2021;

Instanța de recurs: 17.12.2021 – 31.05.2023;

Instanța de recurs în anulare: 06.09.2023 – 23.04.2024.

Asupra recursului în anulare declarat, completul de judecată

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, din 30.11.2021, Titica Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (1) Codul penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la 140 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

2. Pentru pronunțarea sentinței, instanța de fond, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, a constatat că, Titica Ion la 05.09.2021, aproximativ pe la ora 03:52, având scopul conducerii unității de transport în stare de ebrietate, ignorând prevederile pct. 14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, a condus mijlocul de transport, automobilul de model „Volkswagen Transporter 4” cu numărul de înmatriculare XXXXX. În urma stopării de către angajații de poliție al Inspectoratului de Poliție Ialoveni pe una din străzile s. XXXX, r. XXXXX a fost supus testării alcoolscopice cu aparatul de model „Drager” fiind depistat cu concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de 1,21 mg/l, care conform prevederilor art.134¹² Cod penal, constituie grad avansat de ebrietate.

Aceste acțiuni ale lui Titica Ion, instanța de fond le-a încadrat în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal – *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se*

află în stare de ebrietate cu grad avansat.

3. Recurs în numele inculpatului Titica Ion a declarat avocatul Tăut Ion, solicitând casarea sentinței, în partea individualizării pedepsei complementare și adoptarea unei hotărâri noi prin care în privința lui Titica Ion să fie aplicate prevederile art. 79 Cod penal și să fie înlăturată pedeapsa complementară – anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În motivarea cererii de recurs, titularul a invocat că prin aplicarea pedepsei complementare, lui Titica Ion i se îngreșează dreptul de a lucra mai departe pe profesia de șofer și, astfel, i se înrăutățește esențial situația familiei pe care acesta o întreține (soția și 2 copii minori).

Totodată, Titica Ion a recunoscut integral vina și a depus cerere pentru examinarea cauzei penale, conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, nu are antecedente penale și la momentul comiterii infracțiunii nu a prezentat pericol sporit în traficul rutier.

Așadar, la caz, urmează a fi aplicate prevederile art. 79 din Codul penal, cu înlăturarea pedepsei complementare sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31.05.2023 a fost respins ca nefondat recursul și menținută fără modificări sentința.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de recurs a statuat că starea de fapt și de drept reținută în seama lui Titica Ion a fost stabilită în mod corect, iar cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea prevederilor procesual-penale.

Instanța de recurs a constatat că și individualizarea pedepsei inculpatului, a fost făcută în conformitate cu prevederilor art. 61, 75 Cod penal, pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 140 ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport fiind una corectă, reieșind din gravitatea infracțiunii, personalitatea vinovatului și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea și pedeapsa penală.

Alegațiile apărării invocate în recurs, instanța le-a apreciat critic, întrucât, pedeapsa complementară a fost aplicată în limitele prevăzute de norma legală pentru infracțiunea respectivă, reținând că, infracțiunea de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului este o infracțiune cu un pericol social sporit, mai ales că, ponderea cazurilor de conducere a mijloacelor de transport în stare de ebrietate alcoolică în Republica Moldova este una alarmantă, iar aplicarea prevederilor art. 78, 79 Cod penal este una inoportună.

5. În conformitate cu prevederile art. 466 Cod de procedură penală, hotărârea instanței de recurs a devenit irevocabilă.

6. Împotriva deciziei recurs în anulare declară avocatul Pleșca Corneliu, în numele condamnatului, prin care solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de recurs, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului apărătorul invocă că, la examinarea cauzei instanța de recurs a încălcat dreptul la apărarea al inculpatului, invocând că, examinarea cauzei în ordine de recurs a fost fixată pentru data de 30.05.2023, dată la care avocatul a făcut cunoștință cu materialele dosarului și a depus o cerere de amânare a examinării cauzei, ulterior, a deprins din materialele cauzei că, examinarea cauzei a fost amânată pentru 31.05.2023, ședință de judecată despre care nu a cunoscut nimic.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, în baza materialelor cauzei și a motivelor invocate, completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. XI alin. (31) din Legea privind modificarea unor acte normative (nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, modificarea Codului de procedură penală), completat prin Legea privind modificarea unor acte normative, (nr. 286 din 05.10.2023, în vigoare 28.11.2023, modificarea Codului de procedură penală), recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.

Hotărârea judecătorească irevocabilă, împiedică redeschiderea procesului penal, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată. O astfel de eroare, nu a fost constatată de către completul de judecată.

Completul de judecată reiterează că dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, iar alin. (2) al aceluiași articol, prevede că, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

În sensul art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciul fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, reprezintă încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Astfel, unul din temeiurile prevăzut de art. 453 Cod de procedură penală pentru declararea recursului în anulare, este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept comise în cadrul procedurii precedente, care să cadă sub incidența noțiunii de viciu fundamental.

Potrivit art. 456 alin. (1) Cod de procedură penală, în coroborare cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, completul de judecată decide inadmisibilitatea recursului în anulare, în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Soluția prin care se dispune inadmisibilitatea recursului în anulare, din motiv că este vădit neîntemeiat, este precedată de verificarea temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo carență de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

Prezintă relevanță și specificarea că, instanța de recurs în anulare la această etapă a procedurilor nu declanșează un control asupra fondului cauzei, nu dă o nouă apreciere probelor administrate și cercetate și nu verifică argumentele care nu au fost obiect de cercetare în cadrul etapelor precedente de judecare a cauzei, ci verifică dacă în hotărârile adoptate nu a fost admis vreun viciu fundamental de natură să determine casarea soluției devenite irevocabile, adoptate pe caz.

Așadar, analizând argumentele recursului în anulare declarat, prin prisma sensului atribuit de legislația procesuală penală a noțiunii de viciu fundamental, completul de judecată consideră că titularii cererii de recurs în anulare nu au adus argumente care s-ar încadra în acest concept și care ar afecta hotărârile atacate.

Cu referire la alegațiile apărătorului precum că la examinarea cauzei instanța de recurs a încălcat dreptul la apărare al inculpatului, examinarea cauzei în ordine de recurs desfășurându-se în lipsa avocatului său, instanța de recurs le apreciază critic.

Potrivit materialelor cauzei, cererea de recurs împotriva sentinței Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni din 30.11.2021, a fost depusă la 17.12.2021, decizia Curții de Apel Chișinău fiind pronunțată la 31.05.2023, prin urmare, cauza penală de învinuire a lui Titica Ion, s-a aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău mai mult de un an de zile.

Materialele cauzei atestă și că pe parcursul examinării recursului, Titica Ion a beneficiat de serviciile a 2 avocați aleși – Denis Buța (f.d. 116) și avocatul Corneliu Pleșca (f.d. 134), ultimul intervenind în proces la data de 29.05.2023, cât și de serviciile avocatului acordat în temeiul art. 70 Cod de procedură penală – Ludmila Covganț (f.d. 114).

Totodată, inculpatul nu a înștiințat instanța că ar fi reziliat contractul de asistentă juridică cu unul din cei 2 avocați aleși, iar avocatul Pleșca Corneliu, la momentul intervenirii în proces, la data de 30.05.2023 a făcut cunoștință cu materialele cauzei, fapt confirmat prin recipisa anexată la f.d. 132.

Prin urmare, acesta a făcut cunoștință și cu citația anexată la f.d. 131, prin care părțile au fost înștiințate despre desfășurarea ședinței de judecată din 31.05.2023

La fel, completul de judecată reține că, pe perioada aflării cauzei penale de învinuire a lui Titica Ion au fost fixate un șir de ședințe de judecată, care nu au fost lucrative, fiind amânate la solicitările apărătorilor aleși de către inculpat. Deși, aceștia

au dispus de un termen rezonabil de a înlătura orice obstacol ce ar putea duce la nerespectarea termenelor rezonabile de judecare a cauzei penale, ședințele de judecată fiind amânate în repetate rânduri, la solicitările apărătorului inculpatului Buța Denis (f.d. 115, 121 și 127) fără a prezenta acte confirmative ce au stat la baza cererilor de amânare.

Conform prevederilor art. 20 alin. (1) Cod de procedură penală, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

În acest sens, completul de judecată notează că, timp în care cauza penală s-a aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău, inculpatul, prin intermediul atât al apărătorilor aleși, cât și a avocatului numit din oficiu, întru respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, părțile urmează să se folosească cu bună-credință de drepturile sale procedurale, având obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă, și la un interval rezonabil de timp, să se intereseze de soarta cauzei, în vederea respectării termenelor procedurale, ceea ce în speță a fost omis, iar această omitere nu poate fi interpretată în favoarea recurenților.

Sub acest aspect, completul de judecată notează că, dreptul la apărarea al inculpatului, garantat atât de legislația națională, cât și cea internațională, nu a fost încălcat, or, interesele acestuia au fost apărate atât de avocatul numit din oficiu, cât și de cei aleși, iar argumentele expuse în cererea de recurs în anulare sunt neîntemeiate și nu constituie temei de intervenire în procedura precedentă.

În concluzie instanța de recurs în anulare statuează că, în cauza deferită judecării, instanța de recurs nu a admis careva erori sau vicii de procedură pentru a fi necesară intervenția instanței de recurs în anulare în vederea remedierii acestora.

Totodată, instanța de recurs în anulare evidențiază că dreptul la un proces echitabil, consfințit în art. 6 din Convenție, coroborat cu accesul liber la justiție sunt drepturi fundamentale prevăzute în art. 20, 21 din Constituție, enunță și preeminența principiului supremației dreptului.

Unul din elementele fundamentale ale preeminenței principiului supremației dreptului este garantarea securității raporturilor juridice, care înseamnă, că o soluție definitivă a oricărui litigiu, inclusiv de natură penală, nu trebuie rediscutată. Acest principiu insistă asupra faptului că nici o parte în proces nu este în drept să solicite reluarea procesului de judecată în scopul unei noi soluționări a cauzei după ce hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă, excepție făcând doar temeiurile stricte prevăzute de lege.

În speță, hotărârea atacată nu este afectată de viciu fundamental și a căpătat putere de lucru judecat (*res judicata pro veritate habetur*), ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

De asemenea, se menționează că principiul securității raporturilor juridice, consfințit în articolul 6 din Convenție, cere inter alia ca, atunci când instanțele

judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (hotărârea *Brumărescu vs România din 28 octombrie 1999*).

Mai mult ca atât, potrivit dispozițiilor art. 4 §2 din Protocolul 7 CEDO, redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

La caz, instanța de recurs în anulare constată, că hotărârea contestată nu este afectată de nici un viciu fundamental, fiind conformă prevederilor legale și această hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă capătă putere de lucru judecat, ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

În acest context, completul de judecată constată că, la examinarea prezentului recurs în anulare, nu s-au constatat erori de drept comise de către instanța de recurs, ce ar indica la existența unui viciu fundamental în cauză și ar afecta hotărârea irevocabilă, fapt ce impune inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Corneliu Pleșca, în numele condamnatului Titica Ion, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4), art. 453, 456 din Codul de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Corneliu Pleșca, în numele condamnatului Titica Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2023, în cauza penală în privința lui **Titica Ion XXXXX**, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Președinte:

Țurcan Anatolie

Judecători:

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie